

XCÈNTRIC

IMATGES CONTRA DIRECCIÓ

24 FEBRER 2002

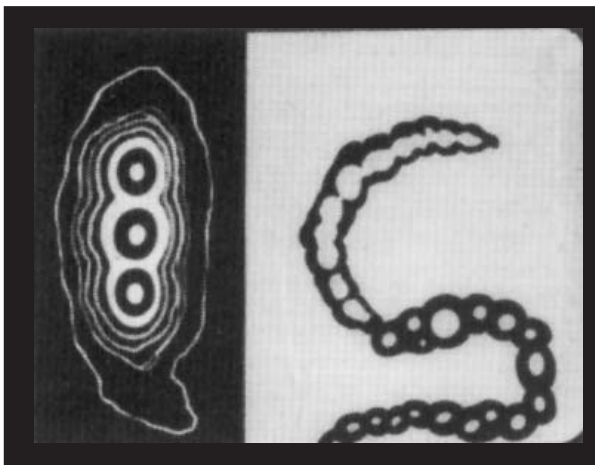

Centre de Cultura Contemporània
de Barcelona

PROPERA SESSIÓ: 07/03/2002

SERGEI PARADJANOV: Achik Kerib

Per a més informació: www.cccb.org/xcentric

LEN LYE: FILMS D'IMATGE REAL I DOCUMENTALS DE GUERRA + DOODLIN' IMPRESSIONS ON LEN LYE

El neozelandès Len Lye és un artista que s'escapa de la catalogació dins les avantguardes de començament del segle passat i que tanmateix hi va participar amb la seva obra pictòrica, escultòrica i cinematogràfica. Pintura, escultures cinètiques i pel·lícules animades varen ser els suports que va escollir aquest "nou salvatge" (fascinat per l'art primitiu i aborigen) per a plasmar l'essència del moviment. Dedicuem un monogràfic en dues sessions al Len Lye cineasta.

A més de les seves pel·lícules totalment animades (que ja vam mostrar a Imatges contra direcció a la primera part d'aquest monogràfic), Lye va realitzar alguns experiments amb imatge rodada i manipulada amb tècniques d'animació, com *Rainbow Dance*. Durant la guerra, Lye va començar a dirigir documentals.

«A final dels anys trenta, Lye era a Londres i estava molt ben establert, però els encàrrecs de noves pel·lícules de "fine art" no eren gaire nombrosos. La seva associació amb la GPO Film Unit des del film *A Colour Box*, de 1935, era fructífera: gràcies al suport constant de John Grierson i d'Alberto Cavalcanti a través del Film Center va gaudir d'una xarxa petita però organitzada que li proporcionava encàrrecs d'espònsors comercials, com ara Shell (*The Birth of a Robot*, 1936) i Imperial Airways (*Colour Flight*, 1938). En esclatar la guerra, el nombre d'aquest tipus d'encàrrecs va disminuir i, com que inicialment els encàrrecs de propaganda oficial del Departament de Cinematografia del Ministeri d'Informació es dirigien gairebé exclusivament a les grans companyies comercials, va ser una època difícil per als cineastes com Lye, els problemes de salut del qual li van impedir fer un servei actiu. El 1941 Jack Beddington va ser nomenat cap del Departament de Cinematografia. Beddington era molt conegut com a mecenes i va donar suport al treball de Lye: quan era el cap de la Shell Film Unit li havia encarregat la realització de *The Birth of the Robot* (1936). Va ser el promotor d'un programa nou de producció de propaganda cinematogràfica, que va augmentar considerablement el volum de treball per a les cases cinematogràfiques especialitzades

en documentals. Entre aquestes trobem la Realist Film Unit, fundada al principi de 1937 (promoguda per Grierson)... Com la GPO, la Realist era una base d'aprenentatge per a persones entusiastes d'origens radicalment diferents que no tenien gaire experiència cinematogràfica o gens ni mica... La Realist treballava col·lectivament, en base a una forta ideologia socialment progressista. Les condicions de la guerra exigien que el personal de Realist tingués inventiva i fos alhora tenaç i flexible. Durant aquest període, la genialitat i el sentit de l'humor de Lye eren essencials a l'ambient de camaraderia que es respirava a la Realist. Els seus col·legues apreciaven també la roba, elegant i de colors intensos, amb què es vestia Lye, així com la seva gran afició pel jazz. Fos quin fos l'objectiu de l'encàrrec —publicitat o propaganda—, per a Lye el que era primordial eren les consideracions estètiques. L'adopció per part del Departament de Cinematografia d'un ampli programa de pel·lícules de 5 i de 15 minuts s'adequava als seus interessos, atès que preferia els films d'aquesta magnitud. Tot i l'objectiu utilitarista d'aquests films, els temes banals que tractaven i la necessitat de confinar-los a la producció en blanc i negre, Lye va aconseguir que cada pel·lícula, a més de traspuar vigor i dinamisme, gaudís d'una tècnica cinematogràfica innovadora.»

Sarah Davy, fragment de l'article «Lye: The Film Artist at War».

1a Part

RAINBOW DANCE. 1936, 5'.

Un film que va encarregar la *Post Office Savins Bank* i que es va realitzar sobre una pel·lícula en blanc i negre a la qual hi va afegir el color barrejant la pintura directa amb la manipulació de les matrius del sistema Gasparcolor. En aquest treball fa servir imatges solaritzades i múltiples del cos humà en composicions abstractes. Com en la seva peça animada *Colour Box* i en d'altres films publicitaris d'aquest període, el missatge és 'la caixa postal posa un piló d'or al final de l'arc de Sant Martí', tanmateix, despertava un gran interès en l'espectador per la seva agudesesa, ritme i originalitat, mentre, d'altra banda, aportava un gran prestigi al client.

N. OR N.W. 1937, 7'.

Un film amb actors, que va encarregar la *GPO Film Unit* sobre els perills que podia comportar el fet de no posar la direcció correcta a una carta. Len Lye experimenta amb noves formes de muntatge; en aquest film que descriu com una temptativa "per posar fi a la tècnica de D.W. Griffith".

WHEN THE PIE WAS OPENED. 1941, 8'.

Documenta encarregat pels ministeris britànics d'Informació i d'Alimentació. Amb uns efectes sonors molt enginyosos, aquest film explica a la població com es pot paliar la manca de carn amb els pastissos de verdura, durant la guerra.

KILL OR BE KILLED. 1942, 18'.

Documental amb actors per formar als soldats. Mostra la trobada mortal entre un soldat britànic i un altre d'alemany.

Tal i com va aparèixer a la crítica del *Documentary News Letter*: «Aquest film és sens dubte un dels més estimulants de la història del cinema. Val la pena buscar-lo per veure'l, si no us importa que us sacsegin, aterroritzin i fascinin. Té la màgia del cinema; s'hi han utilitzat tots els recursos legítims amb una honestat poc habitual a aquest art. El valor propagandístic: excel·lent. Un dels millors curts que hagi produït mai el Ministeri d'Informació».

COLLAPSIBLE METAL TUBES. 1942, (P.S.A. Public Service Announcement), 90".

També se'l coneix com *Tin Salvage*. És un film de la sèrie "films-affiches" que es varen projectar als cinemes britànics durant la guerra. Animen a reciclar llaunes perquè els japonesos controlaven bona part del proveïment mundial.

CAMERAMAN AT WAR. 1943, 17'.

Documental encarregat pel ministeri d'Informació britànic sobre el valerós coratge dels càmeres al camp de batalla.

De tots els documents que s'han realitzat sobre la figura de Len Lye, hem escollit el que va enregistrar l'especialista en autors d'avantguarda i art contemporani Keith Griffiths, el qual també va ser productor d'autors de la talla de Jan Svankmajer i els Quay Brothers.

2a Part

DOODLIN': IMPRESSIONS ON LEN LYE. 1987. 50'

Productor i realitzador : Keith Griffiths

Un retrat pintoresc de la vida d'aquest artista tan excèntric i de la seva carrera des dels seus inicis a Nova Zelanda.